

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 645/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Z. J. a mal. K. J., obe bytom R., zastúpených advokátom JUDr. P. V., N., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P/37/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Z. J. a mal. K. J. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2013 doručená sťažnosť Z. J. a mal. K. J. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P/37/2013.

2. Sťažovateľky v sťažnosti uviedli: «Dňa 23. 05. 2012 som ja sťažovateľka prostredníctvom právneho zástupcu podala návrh na zvýšenie výživného k maloletej sťažovateľke K. J... na Okresný súd Námestovo, ktorý spis bol vedený pod sp. zn. 7P/55/2012...

Okresný súd Námestovo postúpil spisový materiál Okresnému súdu Dolný Kubín dňa 03. 10. 2012.

Okresný súd Dolný Kubín uznesením č. k. 5P/61/2012-15 zo dňa 15. 10. 2012 rozhodol o tom, že prenáša príslušnosť na Okresný súd Námestovo, ktorému bude vec postúpená po právoplatnosti uznesenia... Následne Okresný súd Námestovo... opätovne zaslal spisový materiál Okresnému súdu Dolný Kubín z dôvodu, že spis bol Okresnému súdu Námestovo predčasne predložený.

Zmysle predmetnej sťažnosti bola Okresnému súdu Námestovo vytýkaná zmätočnosť týkajúca sa určenia miestnej príslušnosti súdu, ktorý ma v danej veci rozhodnúť. Postupom Okresného súdu Námestovo vznikli v konaní prietahy a zároveň bol spis pridelovaný viacerým sudcom na Okresnom súde v Námestove prvý krát bol spis na Okresnom súde vedený pod ps. zn. 7P/55/2012, následne pod sp. zn. 9/P/102/2012 v súčasnosti je vedený pod sp. zn. 3P/37/2013. Postupom Okresného súdu Námestovo bola zároveň porušená zásada práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...

Dňa 12. 4. 2013 som prostredníctvom právneho zástupcu podala predsedovi Okresného súdu sťažnosť na prietahy kde sme poukázali aj porušenie základných práv účastníkov konania...

Je potrebné uviesť, že zo strany Okresného súdu Námestovo od podania návrhu matky na zvýšenie výživného zo dňa 23. 05. 2012 bol vykonaný k účastníčke konania - sťažovateľke jediný úkon - Poučenie zo dňa 25. 05. 2013. Sme názoru, že vec nie je skutkovo a ani právne zložitá avšak konaním okresného súdu Námestovo nebolo do dnešného dňa vytýčené pojednávame napriek tomu, že návrh matky na zvýšenie výživného bol podaný pred viac ako rokom (cca 13 mesiacov)...

Okresný súd Námestovo za vyjadril k priet'ahom zo dňa 13. 05. 2013 tak, že k určitými priet'ahom v predmetnom konaní došlo „v období od podania návrhu dňa 23. 05. 2012 do postúpenia veci okresnému súdu Dolný Kubín dna 26. 09. 2012, počas ktorého nebolo zo strán v konajúceho sudcu vykonaný žiaden úkon“...»

3. Sťažovateľky ústavnému súdu navrhli, aby vydal nález tohto znenia:

„1. Základné právo sťažovateľky Z. J... a maloletej K. J... upravené v čl. 48 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P/37/2013 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Sťažovateľke Z. J... priznáva finančné zadostučinenie v sume 2.000,-Eur... a maloletej sťažovateľke, K. J... priznáva finančné zadostučinenie 3000,- Eur... ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľke a maloletej do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť maloletej K. J. a Z. J. trovy konania v sume 349,87 € na účet právneho zástupcu JUDr. P. V... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia...“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

7. Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

8. Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých

základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných priet'ahov a ustanovuje za také priet'ahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené priet'ahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti...“. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

9. Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

10. Podpredsedníčka okresného súdu uznala v liste sp. zn. Spr. 4518/13 z 13. mája 2013, ktorý bol doručený právnemu zástupcovi sťažovateľiek, že v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P/37/2013 došlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Okrem toho podpredsedníčka okresného súdu prijala aj konkrétne opatrenia

na nápravu spočívajúce v nariadení „*dohľadu v pravidelných trojmesačných lehotách, ktorého účelom je zabezpečiť kontrolu priebehu konania*“.

11. Vzhľadom na to, že od podania sťažnosti na prieťahy v súdnom konaní z 11. apríla 2013 (na ktorú odpovedala podpredsedníčka okresného súdu listom z 13. mája 2013, pozn.) do doručenia sťažnosti ústavnému súdu (24. júna 2013) uplynul len krátky čas na zjednanie nápravy, posúdil ústavný súd podanie sťažnosti na prieťahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľiek iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by podpredsedníčka okresného súdu dostala primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prieťahom vo veci samej (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06). Postup sťažovateľiek v okolnostiach daného prípadu preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za splnenie požiadavky namietania prieťahov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

12. Sťažovateľky v sťažnosti namietali aj porušenie princípu zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, avšak toto porušenie argumentačne nepredložili. Pokiaľ v tejto súvislosti uvádzali, že na okresnom súde sa v dôsledku sporu o príslušnosť s Okresným súdom Dolný Kubín menili spisové značky súdneho spisu, a tým sa menili aj osoby sudcov, táto argumentácia sama osebe nemá žiadny ústavný rozmer.

13. Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľky v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným priet'ahom, predložili ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2013